

Rubus sprengelii

Sprengelsbjörnbär

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Rosales (rosordningen), **Familj:** Rosaceae (rosväxter), **Släkte:** *Rubus* (rubusar), **Art:** *Rubus sprengelii* - sprengelsbjörnbär Weihe **Synonymer:** *Rubus sprengeli* Weihe

Kännetecken

Sprengelsbjörnbär bildar lågvuxna, ofta krypande snår. Årskotten är håriga med relativt små men kraftiga, bakåtkrökta taggar och gröna, sparsamt håriga, 3–4-delade blad. Blomställningen är mycket gles med mörkrosa, små blommor, vars ståndare är kortare än märkessamlingen.

Utbredning och status

Sprengelsbjörnbär förekommer i Sverige dels i sydöstra Skåne, huvudsakligen inom Sankt Olof och Onslunda socknar, dels i södra Bohuslän, huvudsakligen på Instön. Nyligen har arten också kommit in till Oskarshamn och Västervik i nordöstra Småland. Utbredningen i övrigt omfattar sydligaste Norge, södra Danmark, Brittiska öarna, Frankrike, Benelux, Tyskland, Polen, Tjeckien och Österrike.

Ekologi

Sprengelsbjörnbär förefaller ha en mycket vid ståndortsamplitud, något som gör dess sällsynthet så mycket mera gåtfull. Arten förekommer som undervegetation i skog, i skogsbryn, i halvöppen mark, utmed stenmurar, i öppen betesmark och i smärre sprickor i strandnära klippor. De småländska lokalerna är troligen inkomna vid import av stormfällt virke, sannolikt från nordvästra Tyskland, under 1970-talet.

Hot

Sannolikt hotas sprengelsbjörnbär på sikt av att vissa lokaler växer igen till tät skog. Arten synes dock ha en relativt god förmåga att leva vidare i skogsmiljö, om den ej är för tät.

Åtgärder

Några rika förekomster av sprengelsbjörnbär bör skyddas.

Övrigt

Utländska namn – NO: Krypbjønnbær.

Litteratur

- Fries, H. 1971. *Göteborgs och Bohus läns fanerogamer och ormbunkar*. 2 uppl. Uddevalla.
- Ilien, G. 1938. Utbredningen av *Rubus Sprengelii* Wh. i Skåne 1907 och 1937. *Bot. Not.* 91: 509–514.
- Kurtto, A., Weber, H. E., Lampinen, R. & Sennikov, A. N. (eds.) 2010: Atlas Florae Europaeae. Distribution of Vascular Plants in Europe. 15. *Rosaceae (Rubus)*. — The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki. 362 pp.
- Lid, J. & Lid, D. T. 1994. *Norsk flora*. 6 uppl. Oslo.
- Ljungstrand, E. 1995. Ingen rädder för björnbären ... *Vriivrånge* 4: 15–22.
- Neuman L. M. 1903. *Rubus Sprengelii* Wh var. *pronatus* nov. var. *Bot. Not.* 56: 103–105.
- Neuman L. M. 1907. *Rubus Sprengelii* utbredning i Sverige. *Bot. Not.* 60: 263–266.
- Olsson, K.-A. 2000. Gamla bekanta - nya vänner. Rödlistade arter i Sverige 2000 ur ett skånskt perspektiv. *Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad* 2000 (3): 4–23.
- Oredsson, A. 1969. Drawings of Scandinavian Plants 25–28. *Rubus* L. Subgen. *Rubus*. *Bot. Not.* 122: 315–321.
- Oredsson, A. 1973. Frequency Mapping of Blackberry Species (*Rubus* L. Subgen. *Rubus*) in Sweden. I. Method and Preliminary Results. *Bot. Not.* 126: 37–68.
- Oredsson, A. 2006. Tio tyska björnbär på Lucerna. *Svensk Bot. Tidskr.* 100: 226–235.
- Pedersen, A. & Schou, J. C. 1989. Nordiske Brombær (*Rubus* sect. *Rubus*, sect. *Corylifolii* og sect. *Caesii*). *AAU Reports* 21.
- Weber, H. E. 1972. Die Gattung *Rubus* L. (*Rosaceae*) im nordwestlichen Europa vom Nordwestdeutschen Tiefland bis Skandinavien mit besonderer Berücksichtigung Schleswig-Holsteins. *Phanerogamarum Monographix, Tomus VII*.
- Weimarck, H. 1963. *Skånes Flora*. Malmö.
- Weimarck, H. & Weimarck, G. 1985. *Atlas över Skånes flora*. Lund.

Författare

Thomas Karlsson & Göran Thor 1992. Rev. Erik Ljungstrand 1997. ©ArtDatabanken, SLU 2007.